

Η επίδραση του διεθνούς και ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου στη διαμόρφωση του ελληνικού

Χρήστος Βλ. Γκόρτσος

Επικ. Καθηγητής Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου, Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών
Γενικός Γραμματέας Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Ιούλιος, 2008

**Α. Τα βασικά συστατικά στοιχεία του ελληνικού
(διοικητικού) χρηματοπιστωτικού δικαίου μέχρι τη
δεκαετία του 1980**

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Οι βασικές δομές του σύγχρονου ελληνικού τραπεζικού συστήματος τέθηκαν στα μέσα της δεκαετίας του 1920 με:

- την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος σύμφωνα με τα τότε κυρίαρχα διεθνή πρότυπα,
- τη δημιουργία συγκεκριμένων πιστωτικών οργανισμών για τη χρηματοδότηση της αγροτικής και της κτηματικής πίστης στην Ελλάδα, και
- τη διαμόρφωση ενός συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου που να διέπει τη λειτουργία των εμπορικών τραπεζών και τις συναλλαγές με την πελατεία τους.

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις (συν.)

Στις δεκαετίες του 1950 και 1960 ενισχύεται η παρουσία του κράτους στη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος.

Ίδρυση της Νομισματικής Επιτροπής το 1946, η οποία μέχρι και το 1982 που καταργήθηκε (και οι περισσότερες αρμοδιότητές της μεταβιβάστηκαν στην Τράπεζα της Ελλάδος), ήταν αρμόδια για:

- τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής στην Ελλάδα,
- την άσκηση στις εμπορικές τράπεζες κάθε μορφής κατασταλτικών ελέγχων, και
- τον καθορισμό των επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων και των όρων και προϋποθέσεων διάθεσης των τραπεζικών υπηρεσιών.

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις (συν.)

Η δεκαετία του 1970 χαρακτηρίστηκε από δύο μείζονος σημασίας εξελίξεις:

- την εγκατάσταση στην Ελλάδα ικανού αριθμού αλλοδαπών τραπεζών μέσω υποκαταστημάτων, και
- την κρατικοποίηση της μεγαλύτερης εκείνη την εποχή ελληνικής ιδιωτικής τράπεζας, της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1980 άρχισε η πιστωτική μεταρρύθμιση και ο θεσμικός, λειτουργικός και τεχνολογικός εκσυγχρονισμός του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, ιδιαίτερα δε μετά το 1987 με την εφαρμογή των προτάσεων της «Επιτροπής για την Αναμόρφωση και τον Εκσυγχρονισμό του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος» (γνωστής ως Επιτροπής Καρατζά).

2. Κρατικά ελεγχόμενες τράπεζες

Ο τραπεζικός κλάδος και, ιδιαίτερα, τα κρατικά ελεγχόμενα πιστωτικά ιδρύματα αποτέλεσαν για όλες τις μεταπολεμικές κυβερνήσεις, τα οχήματα για την εφαρμογή της εκάστοτε οικονομικής πολιτικής και τη διοχέτευση «φτηνών» κεφαλαίων στους τομείς εκείνους που είχαν επιλεχθεί ως καίριοι για τη γενικότερη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Προς την κατεύθυνση αυτή:

- ιδρύθηκαν τράπεζες ειδικού σκοπού,
- καθιερώθηκε διοικητικός καθορισμός των επιτοκίων (καταθέσεων-χορηγήσεων),
- καθιερώθηκε υποχρέωση των τραπεζών για επένδυση ποσοστού των καταθέσεών τους σε τίτλους του ελληνικού Δημοσίου,
- οι τράπεζες είχαν υποχρέωση χορήγησης δανείων σε συγκεκριμένες κατηγορίες δανειοληπτών, και τέλος,
- οι τράπεζες ήταν υποχρεωμένες να διακρατούν υψηλό ποσοστό ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών στην Τράπεζα της Ελλάδος.

3. Τράπεζες ειδικού σκοπού

Κτηματικές τράπεζες:

- Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος
- Εθνική Στεγαστική Τράπεζα της Ελλάδος (η εν λόγω τράπεζα στη συνέχεια απορροφήθηκε από την Κτηματική Τράπεζα, η οποία επίσης απορροφήθηκε στη συνέχεια από την Εθνική τράπεζα)

Κρατικά ελεγχόμενες τράπεζες που είχαν ως κύρια λειτουργία την παροχή ενυπόθηκων δανείων και την αποδοχή και μεταβίβαση ενυπόθηκων απαιτήσεων.

Επενδυτικές τράπεζες:

- Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης (ΕΤΒΑ)
- Επενδυτική Τράπεζα

Κρατικά ελεγχόμενες τράπεζες που δεν είχαν δυνατότητα αποδοχής καταθέσεων, αλλά μέσω της χρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων, αποσκοπούσαν στην εκβιομηχάνιση της ελληνικής οικονομίας.

3. Τράπεζες ειδικού σκοπού (συν.)

Ναυτιλιακές τράπεζες: Citibank shipping

Αγροτική Τράπεζα

Η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας ιδρύθηκε το 1929 ως μη κερδοσκοπικός οργανισμός κοινωφελούς χαρακτήρα, με κύριο σκοπό την αποκλειστική χρηματοδότηση με ευνοϊκούς όρους του αγροτικού τομέα, την ενίσχυση της αγροτικής ανάπτυξης και τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής γεωργίας.

4. Οι εποπτικές αρχές του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Η θεσμική διάρθρωση της εποπτείας του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος ακολούθησε την «τομεακή προσέγγιση»:

Η αδειοδότηση και προληπτική εποπτεία των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε κάθε ένα από τους τρεις βασικούς τομείς του χρηματοπιστωτικού συστήματος ανατέθηκε σε διαφορετική εποπτική αρχή.

- **Τράπεζα της Ελλάδος:** εποπτική αρχή των πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνταν στην ελληνική επικράτεια.

Εξαιρέσεις: (i) το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο που εποπτευόταν από το Υπουργείο Μεταφορών (δεν ισχύει πια),

(ii) το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

4. Οι εποπτικές αρχές του χρηματοπιστωτικού συστήματος (συν.)

- **Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς:** εποπτική αρχή των επιχειρήσεων επενδύσεων που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια
- **Υπουργείο Εμπορίου (νυν Ανάπτυξης):** εποπτική αρχή των ασφαλιστικών επιχειρήσεων

Ατροφική η λειτουργία των δύο ανωτέρω Αρχών:

- ελλιπής στελέχωση
- ελλιπείς πόροι

5. Διοικητικός καθορισμός επιτοκίων

- Ακριβής διοικητικός καθορισμός των επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων.
- Η Νομισματική Επιτροπή και στη συνέχεια η Τράπεζα της Ελλάδος είχε αρμοδιότητα να παρεμβαίνει διοικητικά στη διαμόρφωση των τραπεζικών επιτοκίων και να καθορίζει ανώτατα και ελάχιστα όρια επιτοκίων για όλες τις μορφές χορηγήσεων και καταθέσεων.
- Το 1987 τα ανώτατα όρια επιτοκίων χορηγήσεων καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν με ελάχιστα όρια (ΠΔ/ΤΕ 1087/1987), πέραν των οποίων οι τράπεζες ήταν ελεύθερες να καθορίσουν τα επιτόκια των δανειακών τους συμβάσεων κατά περίπτωση ή κατά κατηγορία χορηγήσεων. Στο τέλος του 1987 παρασχέθηκε στις τράπεζες το δικαίωμα ελεύθερου, χωρίς όρια, καθορισμού των επιτοκίων των δανείων που προορίζονταν για την χρηματοδότηση παγίων εγκαταστάσεων (ΠΔ/ΤΕ 1183/1987), ενώ από το 1994 καταργήθηκαν όλα τα ελάχιστα όρια που ίσχυαν μέχρι τότε (ΠΔ/ΤΕ 2326/1994).

6. Υποχρέωση τραπεζών για επένδυση ποσοστού των καταθέσεών τους σε τίτλους του ελληνικού Δημοσίου

- Μέχρι και τα τέλη της δεκαετίας του 1980, ένα σημαντικό μέρος των τεράστιων δημοσιονομικών ελλειμμάτων της ελληνικής κυβέρνησης και δημοσίων επιχειρήσεων, χρηματοδοτείτο μέσω της υποχρέωσης των εμπορικών τραπεζών να επενδύουν ποσοστό των καταθέσεών τους (40%) σε χαμηλής απόδοσης τίτλους (ομόλογα) του ελληνικού Δημοσίου
- Υποχρέωση διοχέτευσης δανειακών κεφαλαίων σε συγκεκριμένες κατηγορίες δανειοληπτών με μη αμιγή ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια
- Υποχρέωση εμπορικών τραπεζών να διαθέτουν το 1% των καταθέσεών τους σε δραχμές για τη βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση υπερχρεωμένων επιχειρήσεων (καταργήθηκε στα τέλη του 1985)

7. Λοιποί διοικητικοί περιορισμοί

Επιπλέον, στο πλαίσιο του διοικητικού παρεμβατισμού στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα:

- οι τράπεζες ήταν υποχρεωμένες να διακρατούν υψηλό ποσοστό ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών στην Τράπεζα της Ελλάδος (ενδεικτικά, το ποσοστό των υποχρεωτικών καταθέσεων των εμπορικών τραπεζών στην Τράπεζα της Ελλάδος ανήλθε από το 5% το 1948 σε 35% το 1951, σύμφωνα με αποφάσεις της Νομισματικής Επιτροπής,)
- υπήρχε ασφυκτικός έλεγχος της κίνησης κεφαλαίων,
- ενώ είχαν θεσμοθετηθεί ειδικά προνόμια υπέρ ορισμένων μόνο τραπεζών

8. Ελληνική κεφαλαιαγορά

Χαρακτηριστικά της ελληνικής κεφαλαιαγοράς μέχρι τη δεκαετία του 1980 αποτελούσαν:

- το μικρό μέγεθος
- η έλλειψη διαφάνειας
- το γεγονός ότι η αγορά ομολόγων απευθυνόταν αποκλειστικά στο κράτος και ορισμένες δημόσιες επιχειρήσεις
- το ατροφικό δίκαιο της κεφαλαιαγοράς

Β. Η επίδραση της συνθήκης του Μάαστριχτ

1. Θεμελιώδεις επιλογές της Συνθήκης του Μάαστριχτ

Οι δύο θεμελιώδεις επιλογές της Συνθήκης του Μάαστριχτ ήταν:

- η παράλληλη προώθηση των διαδικασιών νομισματικής και οικονομικής ενοποίησης, και
- η σταδιακή μεταβίβαση προς την οικονομική και νομισματική ένωση.

2. Ο πρώτος κύκλος επιδράσεων (1993-1996)

- Απελευθέρωση κίνησης κεφαλαίων: Η διασυνοριακή κίνηση κεφαλαίων απελευθερώθηκε πλήρως (Ιούνιος 1994), σύμφωνα και με την Οδηγία 88/361/ΕΟΚ. Οι βραχυχρόνιες διασυνοριακές κινήσεις κεφαλαίων απελευθερώθηκαν το 1997.
- Απαγόρευση νομισματικής χρηματοδότησης ελλειμμάτων του Δημοσίου
- Απαγόρευση επιβολής υποχρέωσης στις τράπεζες να επενδύουν ποσοστό των καταθέσεών τους σε τίτλους του ελληνικού Δημοσίου.

3. Ο δεύτερος κύκλος επιδράσεων (2000)

3.1 Η ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη

Απόφαση 2000/427/ΕΚ του Συμβουλίου EcoFin της 19^{ης} Ιουνίου 2000: κατάργηση καθεστώτος παρέκκλισης της Ελλάδας.

Κανονισμός 1478/2000 του Συμβουλίου EcoFin της 19^{ης} Ιουνίου 2000: καθορισμός αμετάκλητης σταθερής ισοτιμίας της δραχμής έναντι του ευρώ.

01.01.2001 ένταξη της Ελλάδας στην ευρωζώνη

3.2 Η Τράπεζα της Ελλάδος στην ευρωζώνη

Η Τράπεζα της Ελλάδος:

- αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ),
- δεσμεύεται από το σύνολο των διατάξεων της Συνθήκης και του Καταστατικού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ),
- οφείλει να ενεργεί σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές και Οδηγίες της ΕΚΤ,
- απολαμβάνει θεσμικής, προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας.

=>Πρωταρχικός της στόχος, ως μέλος του ΕΣΚΤ, η διατήρηση της σταθερότητας του επιπέδου των τιμών.

3.2 Η Τράπεζα της Ελλάδος στην ευρωζώνη (συν.)

Καθήκοντα του ΕΣΚΤ:

- η χάραξη και εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής της Κοινότητας,
- η διενέργεια πράξεων συναλλάγματος, στο πλαίσιο της εφαρμογής της ενιαίας συναλλαγματικής πολιτικής,
- η κατοχή και διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών διαθεσίμων των κρατών μελών, και
- η προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών

3.3 Αδυναμία διοικητικού καθορισμού των τραπεζικών επιτοκίων

Αδυναμία διοικητικού καθορισμού τραπεζικών επιτοκίων λόγω λειτουργικής ανεξαρτησίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατά την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής που ασκείται στην ευρωζώνη:

- η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ αποσκοπεί, κατά κύριο λόγο, στον έλεγχο και τη συγκράτηση του πληθωρισμού σύμφωνα με τη ρητή διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 105 της Συνθήκης
- κατά κανόνα, όταν η ΕΚΤ προβαίνει σε αύξηση των επιτοκίων προσδοκά την αντίστοιχη αύξηση των επιτοκίων χορηγήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων, με στόχο τη μείωση της ζήτησης δανειακών κεφαλαίων από επιχειρήσεις και ιδιώτες και, κατά συνέπεια, τη συγκράτηση ή/και μείωση του πληθωρισμού

3.3 Αδυναμία διοικητικού καθορισμού των τραπεζικών επιτοκίων (συν.)

Αδυναμία διοικητικού καθορισμού τραπεζικών επιτοκίων λόγω λειτουργικής ανεξαρτησίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατά την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής που ασκείται στην ευρωζώνη (συν.):

- Εάν, λοιπόν, ετίθεντο ανώτατα όρια τραπεζικών επιτοκίων χορηγήσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα είχαν τη δυνατότητα να προβαίνουν σε μεταβολές των επιτοκίων τους σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, και, συνεπώς, δεν θα ήταν δυνατή η προσαρμογή των επιτοκίων τους σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ.

3.4 Νομισματική και συναλλαγματική πολιτική

- Εκχώρηση στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) της νομισματικής κυριαρχίας και συνακόλουθα της αυτόνομης άσκησης νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής
- Εκχώρηση στην ΕΚΤ τμήματος συναλλαγματικών διαθεσίμων:
  - οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών υπέχουν υποχρέωση μεταβίβασης τμήματος των συναλλαγματικών τους διαθεσίμων στην ΕΚΤ,
  - ευχέρεια στις εθνικές κεντρικές τράπεζες για διενέργεια πράξεων στα συναλλαγματικά διαθέσιμα που παραμένουν στην κατοχή τους, αλλά υπό τους περιορισμούς που θέτει η ΕΚΤ

3.5 Συστήματα πληρωμών

Βασικό καθήκον του ΕΣΚΤ η προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών στην ευρωζώνη.

Κανονιστική αρμοδιότητα της ΕΚΤ (άρθρο 22 Καταστατικού) για την εξασφάλιση αποτελεσματικών και υγιών συστημάτων συμψηφισμού και πληρωμών, εντός της Κοινότητας και με άλλες χώρες.

Σύσταση του Διευρωπαϊκού Αυτοματοποιημένου Συστήματος Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο (TARGET), το οποίο παρέχει υπηρεσίες διακανονισμού σε ακαθάριστη βάση για διάφορες κατηγορίες συναλλαγών (εγχώριων και διασυνοριακών).

3.6 Διατήρηση της αρμοδιότητας άσκησης εποπτείας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε εθνικό επίπεδο

Σε αντίθεση με την «κοινοτικοποίηση» των πολιτικών των νομισματικών αρχών, η εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος των κρατών μελών συνεχίζει να ασκείται από τις εθνικές αρχές που ορίζουν τα κράτη μέλη

Στην Ελλάδα υπάρχουν τρεις εθνικές εποπτικές αρχές, μια για κάθε έναν από τους τρεις βασικούς τομείς του χρηματοπιστωτικού συστήματος:

- Τράπεζα της Ελλάδος => εποπτική αρχή των πιστωτικών ιδρυμάτων
- Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς => εποπτική αρχή των εταιριών που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες και του Χρηματιστηρίου
- Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης => εποπτική αρχή των ασφαλιστικών επιχειρήσεων

**Γ. Η επίδραση του προγράμματος για τη δημιουργία ενός
ενιαίου ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου στην
Ευρωπαϊκή Κοινότητα**

1. Ορισμός της έννοιας του ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου

Ως ενιαίος χρηματοπιστωτικός χώρος ορίζεται ο οικονομικός χώρος που εκτείνεται ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα ανεξάρτητα κράτη και στον οποίο πληρούνται, κατ' ελάχιστο όριο, οι ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις ολοκλήρωσης:

- οι θετικοί αποταμιευτές που κατοικούν ή διαμένουν σε ένα κράτος έχουν άμεση πρόσβαση στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις κεφαλαιαγορές των άλλων κρατών, προκειμένου να είναι σε θέση να αποκομίσουν τον επωφελέστερο για αυτούς συνδυασμό κινδύνου-απόδοσης που είναι εφικτός μέσα στον ενιαίο χώρο,
- οι αρνητικοί αποταμιευτές που κατοικούν ή διαμένουν σε ένα κράτος έχουν ελεύθερη πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές και τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς φορείς των άλλων κρατών για την άντληση δανειακών κεφαλαίων, και
- οι διαμεσολαβούντες χρηματοπιστωτικοί με καταστατική έδρα σε ένα κράτος είναι ελεύθεροι να παρέχουν τις υπηρεσίες τους χωρίς διοικητικούς περιορισμούς σε θετικούς και αρνητικούς αποταμιευτές που κατοικούν ή διαμένουν σε άλλα κράτη, είτε μέσω εγκατάστασης είτε διασυνοριακά.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης:

- η απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων μέσα στον ενιαίο χώρο, και
- η κατάργηση εμποδίων αναφορικά:
  - με τη διενέργεια διασυνοριακών χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, και
  - με την εγκατάσταση ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών φορέων στην επικράτεια άλλων κρατών

2. Τα στάδια της διαμόρφωσης του ενιαίου ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου

Η δημιουργία ενός ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί προϊόν της ευρύτερης προσπάθειας που καταβλήθηκε κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 για τη δημιουργία μιας εσωτερικής αγοράς.

Προκειμένου να επιτευχθεί η χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση στην Κοινότητα, έπρεπε κατ' αρχήν να καταργηθούν όλα τα εμπόδια που περιόριζαν την ελεύθερη άσκηση οικονομικής δραστηριότητας από τις διάφορες κατηγορίες διαμεσολαβούντων χρηματοπιστωτικών φορέων σε διασυνοριακή βάση.

2.1 Η περίοδος πριν από την υιοθέτηση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης (1987)

Έκδοση από το Συμβούλιο δύο Γενικών Προγραμμάτων (1961):

- (α) το πρώτο αφορούσε την κατάργηση των περιορισμών σχετικά με την ελευθερία εγκατάστασης, και
- (β) το δεύτερο την κατάργηση των περιορισμών σχετικά με την ελευθερία παροχής υπηρεσιών μέχρι το τέλος του 1969.

Ως προς τα πιστωτικά ιδρύματα και τις υπόλοιπες κατηγορίες διαμεσολαβούντων χρηματοπιστωτικών φορέων, τα προγράμματα απαιτούσαν τα ακόλουθα:

- κατάργηση περιορισμών σχετικά με την ελευθερία εγκατάστασης και την ελευθερία παροχής υπηρεσιών που δεν είναι συνδεδεμένες με την κίνηση κεφαλαίων,
- κατάργηση περιορισμών σχετικά με τις τραπεζικές υπηρεσίες που είναι συνδεδεμένες με την κίνηση κεφαλαίων στον ίδιο βαθμό με την απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων.

2.1 Η περίοδος πριν από την υιοθέτηση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης (1987) (συν.)

- Τα Γενικά Προγράμματα αποδείχθηκαν αναποτελεσματικά όσον αφορά στην κατάργηση των περιορισμών στο τραπεζικό και εν γένει στο χρηματοπιστωτικό τομέα.
- Η συμβολή τους στη διαμόρφωση του ενιαίου ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου ήταν αμελητέα.

2.2 Η περίοδος από τη θέση σε εφαρμογή της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης μέχρι την έναρξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης

Ουσιαστική ώθηση της πορείας για τη δημιουργία του ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου δόθηκε μετά την έκδοση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης. Οι συναφείς κοινοτικές πράξεις εκδόθηκαν σε δύο στάδια:

- (α) Το πρώτο στάδιο καλύπτει την περίοδο 1988-1992, κατά τη διάρκεια της οποίας υλοποιήθηκε το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ενιαία αγορά, με την έκδοση από το Συμβούλιο των βασικών Οδηγιών μέσω των οποίων κατέστη δυνατή η θεμελίωση του ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου.
- (β) Ακολούθησε η περίοδος 1993-1998, κατά τη διάρκεια της οποίας επιδιώχθηκε η περαιτέρω ενίσχυση του ρυθμιστικού πλαισίου είτε με την υιοθέτηση νέων κοινοτικών πράξεων είτε μέσω βελτιωτικών τροποποιήσεων σε διατάξεις των υφιστάμενων πράξεων.

2.3 Η περίοδος μετά την έναρξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης

Η υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος, την 1^η Ιανουαρίου 1999, λειτούργησε ως καταλύτης για την επίτευξη των διαδικασιών που κατατείνουν στην ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση.

Δύο σημαντικές πρωτοβουλίες αναλήφθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

(α) Το 1999 εξέδωσε Ανακοίνωση αναφορικά με την εφαρμογή ενός Προγράμματος Δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (Financial Services Action Plan-FSAP), όπου καταγράφηκαν οι ενέργειες που έπρεπε να αναληφθούν σε ρυθμιστικό επίπεδο, ώστε μέχρι το 2005 να ολοκληρωθεί το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου.

2.3 Η περίοδος μετά την έναρξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (συν.)

Οι στρατηγικοί στόχοι του FSAP ήταν:

- η αναβάθμιση του ισχύοντος καθεστώτος προληπτικής εποπτείας των διαμεσολαβούντων χρηματοπιστωτικών φορέων και των ομίλων στους οποίους αυτοί συμμετέχουν,
- η διαμόρφωση ανοικτών και ασφαλών αγορών για τις συναλλαγές μικρής αξίας,
- η ολοκλήρωση της ενιαίας ευρωπαϊκής κεφαλαιαγοράς, και
- η ικανοποίηση ορισμένων ευρύτερων συνθηκών που οφείλουν να διέπουν τη λειτουργία του ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου, όπως κυρίως η φορολογική εναρμόνιση.

Το FSAP ολοκληρώθηκε το 2005. Τα μέτρα που ελήφθησαν (41) αφορούν μια πληθώρα θεματικών, όπως όλως ενδεικτικά:

το ενημερωτικό δελτίο, τις υποχρεώσεις διαφάνειας που πρέπει να τηρούν οι εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά, τους ΟΣΕΚΑ, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, την εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων.

2.3 Η περίοδος μετά την έναρξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (συν.)

(β) Το Δεκέμβριο του 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε Λευκή Βίβλο αναφορικά με την πολιτική που πρέπει να ακολουθηθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου 2005-2010 με στόχο την περαιτέρω ενοποίηση του χρηματοπιστωτικού χώρου.

Το νέο Πρόγραμμα Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες εστιάζει σε τρεις σημαντικές προτεραιότητες:

- την αξιολόγηση της υφιστάμενης κοινοτικής νομοθεσίας, ώστε να αναληφθούν επιπρόσθετα, εφόσον κριθεί σκόπιμο, μόνο οι απολύτως αναγκαίες νομοθετικές πρωτοβουλίες,
- τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας κατά τη μεταφορά και εφαρμογή στις εθνικές νομοθεσίες των κοινοτικών νομοθετικών πράξεων και την εντατικοποίηση των μέτρων επιβολής τους από τις εθνικές εποπτικές αρχές, και
- τη διαρκή εκ των υστέρων αξιολόγηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της ορθής εφαρμογής των υφιστάμενων κοινοτικών κανόνων και των επιπτώσεών τους στις χρηματοπιστωτικές αγορές των κρατών μελών.

3. Τα συστατικά στοιχεία του προγράμματος

Η ομαλή λειτουργία του ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου προϋποθέτει την εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων, ώστε να είναι δυνατή η ικανοποίηση των ακόλουθων αιτημάτων πολιτικής:

1. Διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος
2. Διασφάλιση της σταθερότητας των κεφαλαιαγορών
3. Διασφάλιση της σταθερότητας της αγοράς παροχής υπηρεσιών ιδιωτικής ασφάλισης και αντασφάλισης
4. Διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως συνόλου εν όψει της δραστηριότητας των ΟΕΧΔ
5. Διασφάλιση της σταθερότητας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού
6. Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της κεφαλαιαγοράς
7. Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού
8. Διασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών
9. Διασφάλιση της καταπολέμησης της χρήσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την τέλεση οικονομικών εγκλημάτων

3.1 Διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος

Η σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος μπορεί να διαταραχθεί από το ενδεχόμενο της επέλευσης αλυσιδωτών πτωχεύσεων τραπεζών (π.χ. εξαιτίας πανικού των καταθετών).

Για την ικανοποίηση αυτού του αιτήματος τα κράτη καθιερώνουν κανόνες που αφορούν:

- την αδειοδοσία των πιστωτικών ιδρυμάτων,
- την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων,
- την εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων, και
- την εγγύηση των τραπεζικών καταθέσεων.

Το σύνολο των ανωτέρω μέσων και μηχανισμών, σε συνδυασμό με τη λειτουργία των κεντρικών τραπεζών ως τελικών αναχρηματοδοτικών δανειστών, συνθέτουν το καλούμενο «προστατευτικό δίκτυο του τραπεζικού συστήματος».

3.1 Διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος

<p>Οδηγία 2006/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων</p>	<p>Ν. 3601/2007 «Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις»</p>
<p>Οδηγία 2006/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων</p>	<p>Ν. 3601/2007 «Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις»</p>
<p>Οδηγία 2001/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων</p>	<p>Ν. 3458/2006 «Εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις»</p>

3.1 Διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος (συν.)

<p>Οδηγία 2000/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ανάληψη, την άσκηση και την προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος</p>	<p>Ν. 3148/2003 «Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, αντικατάσταση και συμπλήρωση των διατάξεων για τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και άλλες διατάξεις»</p>
<p>Οδηγία 94/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των συστημάτων εγγυήσεως των καταθέσεων</p>	<p>Ν. 2832/2000 Κωδικοποίηση των διατάξεων για τη σύσταση, οργάνωση και λειτουργία συστήματος καταθέσεων και τροποποίηση και συμπλήρωση του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος»</p>

3.2. Διασφάλιση της σταθερότητας της κεφαλαιαγοράς

Η διασφάλιση της σταθερότητας των κεφαλαιαγορών μπορεί να διαταραχθεί κυρίως λόγω:

- είτε μιας απότομης και μεγάλης σε έκταση διακύμανσης των τιμών των χρηματοπιστωτικών μέσων που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε αυτήν,
- είτε λόγω της πτώχευσης ενός διαμεσολαβούντος χρηματοπιστωτικού φορέα που παρέχει επενδυτικές υπηρεσίες σε αυτήν.

Η ικανοποίηση της σταθερότητας των οργανωμένων αγορών επιδιώκεται με την καθιέρωση κανόνων που αφορούν:

- την αδειοδοσία των επιχειρήσεων επενδύσεων, και
- την προληπτική εποπτεία των επιχειρήσεων επενδύσεων.

3.2 Διασφάλιση της σταθερότητας της κεφαλαιαγοράς (συν.)

<p>Οδηγία 2006/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων</p>	<p>Ν. 3601/2007 «Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις»</p>
<p>Οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Οδηγία του Συμβουλίου για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων</p>	<p>Ν. 3606/2007 «Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις»</p>
<p>Οδηγία 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) όσον αφορά τη ρύθμιση των εταιριών διαχείρισης και τα απλοποιημένα ενημερωτικά δελτία</p>	<p>Ν. 3283/2004 «Ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, αμοιβαία κεφάλαια και άλλες διατάξεις»</p>

3.3 Διασφάλιση της σταθερότητας της αγοράς παροχής υπηρεσιών ιδιωτικής ασφάλισης και αντασφάλισης

Η σταθερότητα της αγοράς για την παροχή ιδιωτικής ασφάλισης από ενδεχόμενες πτωχεύσεις επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες ασφάλισης και αντασφάλισης, επιδιώκεται με την καθιέρωση κανόνων που αφορούν την:

- αδειοδοσία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, και
- προληπτική εποπτεία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων

3.4 Διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως συνόλου εν όψει της δραστηριότητας ΟΕΧΔ

Η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως συνόλου εν όψει της δραστηριότητας των Ομίλων Ετερογενών Χρηματοπιστωτικών Δραστηριοτήτων (ΟΕΧΔ) επιδιώκεται με την καθιέρωση κανόνων που αφορούν τη συμπληρωματική προληπτική εποπτεία των ΟΕΧΔ

3.4 Διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως συνόλου εν όψει της δραστηριότητας ΟΕΧΔ

Οδηγία 2002/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων και για την τροποποίηση των Οδηγιών του Συμβουλίου 73/239/ΕΟΚ, 79/267/ΕΟΚ, 92/49/ΕΟΚ, 92/96/ΕΟΚ 93/6/ΕΟΚ και 93/22/ΕΟΚ και των Οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 98/78/ΕΚ και 2000/12/ΕΚ

Ν. 3455/2006 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2002/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων χρηματοοικονομικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων»

3.5 Διασφάλιση της σταθερότητας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού

Ο κίνδυνος στα συστήματα πληρωμών συνίσταται στη μετάδοση προβλημάτων ρευστότητας ή/και φερεγγυότητας από ένα μέλος του συστήματος σε άλλα μέλη.

Ο έλεγχος της έκθεσης στον εν λόγω κίνδυνο και η λήψη μέτρων για τον περιορισμό του πραγματοποιείται στο πλαίσιο της επίβλεψης (oversight) και των λειτουργικών παρεμβάσεων στα συστήματα πληρωμών και διακανονισμού.

3.5 Διασφάλιση της σταθερότητας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού

Οδηγία 2007/64/ΕΚ για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά	Υπό ενσωμάτωση
Οδηγία 97/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 1997 για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων	Π.Δ. 33/2000 «Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία 97/5/ΕΚ της 27.1.1997 για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων σε ευρώ»
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2560/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 2001 σχετικά με τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ	

3.5 Διασφάλιση της σταθερότητας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού (συν.)

<p>Οδηγία 98/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 1998 σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού αξιογράφων</p>	<p>Ν. 2789/2000 «Προσαρμογή του ελληνικού δικαίου προς την οδηγία αριθμ. 98/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19.5.1998 σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις»</p>
<p>Σύσταση 97/489/ΕΚ της Επιτροπής σχετικά με τις συναλλαγές που γίνονται με μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής και ιδίως όσον αφορά στις σχέσεις μεταξύ του εκδότη και του κατόχου.</p>	<p>Υ. Α. Ζ1-178/2004 «Συναλλαγές που γίνονται με κάρτες - Εναρμόνιση με τις διατάξεις της Σύστασης 97/489/ΕΚ της Επιτροπής»</p>

3.6 Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κεφαλαιαγορών

Η διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κεφαλαιαγορών αποσκοπεί στη διασφάλιση:

- της βέλτιστης κατανομής των δανειακών κεφαλαίων που αντλούνται σε αυτές, και
- της προστασίας των επενδυτών που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν ή πραγματοποιούν επενδύσεις σε μετοχές και ομολογίες, οι οποίες αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε αυτές.

Προς την κατεύθυνση αυτή καθιερώνονται κανόνες αναφορικά με:

- τις υποχρεώσεις που υπέχουν οι επιχειρήσεις που επιθυμούν να αντλήσουν δανειακά κεφάλαια από τις αγορές,
- τη διαφάνεια των συναλλαγών που πραγματοποιούνται κατά τη διαπραγμάτευση μετοχών και ομολογιών στις κεφαλαιαγορές,
- την αποφυγή πρακτικών που οδηγούν σε στρεβλώσεις των όρων λειτουργίας των κεφαλαιαγορών,
- την προστασία των δικαιωμάτων και συμφερόντων των επενδυτών σε εισηγμένες εταιρίες εν όψει εξαγοράς, και
- την καθιέρωση ελεγκτικών προτύπων.

3.6 Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κεφαλαιαγορών

<p>Οδηγία 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και ενοποιημένων λογαριασμών</p>	<p>Υπό ενσωμάτωση</p>
<p>Οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Οδηγία του Συμβουλίου για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων</p>	<p>Ν. 3606/2007 «Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις»</p>
<p>Οδηγία 2004/25/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς</p>	<p>Ν. 3461/2006 «Δημόσιες Προτάσεις»</p>

3.6 Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κεφαλαιαγορών (συν.)

<p>Οδηγία 2004/109/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/34/ΕΚ</p>	<p>Ν. 3556/2007 «Προϋποθέσεις διαφάνειας για την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά και άλλες διατάξεις»</p>
<p>Οδηγία 2003/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση και την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/34/ΕΚ</p>	<p>Ν. 3401/2005 «Ενημερωτικό δελτίο δημόσιας προσφοράς κινητών αξιών και εισαγωγής τους για διαπραγμάτευση»</p>

3.6 Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κεφαλαιαγορών (συν.)

<p>Οδηγία 2001/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2001, σχετικά με την εισαγωγή κινητών αξιών σε χρηματιστήριο αξιών και τις πληροφορίες επί των αξιών αυτών που πρέπει να δημοσιεύονται</p>	<p>Ν. 3371/2005 «Θέματα Κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις»</p>
<p>Οδηγία 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) όσον αφορά τη ρύθμιση των εταιριών διαχείρισης και τα απλοποιημένα ενημερωτικά δελτία</p>	

3.7 Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού

Η αποτελεσματικότητα των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού εξασφαλίζεται με την επίβλεψη των εν λόγω συστημάτων.

Στόχοι της επίβλεψης που ασκείται είναι:

- η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος
- η διασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού στο νόμισμα, η σταθερότητα και αξιοπιστία των μέσων και συστημάτων πληρωμών,
- η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των συστημάτων πληρωμών, και,
- η διαφάνεια σχετικά με τους όρους λειτουργίας κάθε συστήματος πληρωμών.

3.7.1 Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού

Οδηγία 2007/64/ΕΚ για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά	Υπό ενσωμάτωση
Απόφαση-Πλαίσιο 2001/413/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2001 για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής	
Σύσταση 97/489/ΕΚ της Επιτροπής σχετικά με τις συναλλαγές που γίνονται με μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής και ιδίως όσον αφορά στις σχέσεις μεταξύ του εκδότη και του κατόχου	Υ. Α. Ζ1-178/2001 «Συναλλαγές που γίνονται με κάρτες» - Εναρμόνιση με τις διατάξεις της Σύστασης 97/489/ΕΚ της Επιτροπής

3.8 Διασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Η προστασία των καταναλωτών που συναλλάσσονται με διαμεσολαβούντες χρηματοπιστωτικούς φορείς υπαγορεύεται από:

- την πληροφοριακή ασυμμετρία που γίνεται δεκτό ότι κατά κανόνα υφίσταται μεταξύ καταναλωτή και προμηθευτή, και
- τη μειωμένη διαπραγματευτική ικανότητα του καταναλωτή έναντι του προμηθευτή.

Για το σκοπό αυτό καθιερώνονται κανόνες με τους οποίους επιδιώκονται:

- η παροχή στον καταναλωτή επαρκούς πληροφόρησης,
- η απαγόρευση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών,
- ο έλεγχος και η απαγόρευση των καταχρηστικών γενικών όρων συναλλαγών,
- η κατοχύρωση ορισμένων δικαιωμάτων του καταναλωτή μετά την κατάρτιση της σύμβασης, και
- η δημιουργία των προϋποθέσεων που διευκολύνουν την πρόσβαση των καταναλωτών στη δικαιοσύνη.

3.8 Διασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

<p>Οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της Οδηγίας 87/102/ΕΚ του Συμβουλίου</p>	<p>Δεν έχει ενσωματωθεί ακόμα στο ελληνικό δίκαιο.</p>
<p>Οδηγία 2006/114/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την παραπλανητική και συγκριτική διαφήμιση (κωδικοποίηση)</p>	<p>Νόμος 2251/1994 «Προστασία των καταναλωτών», όπως ισχύει</p>

3.8 Διασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (συν.)

Οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου («Οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές»)

Νόμος 2251/1994 «Προστασία των καταναλωτών», όπως ισχύει

3.8 Διασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (συν.)

<p>Οδηγία 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές και την τροποποίηση των Οδηγιών 90/619/ΕΟΚ του Συμβουλίου, 97/7/ΕΚ και 98/27/ΕΚ.</p>	<p>Νόμος 2251/1994 «Προστασία των καταναλωτών», όπως ισχύει</p>
<p>Σύσταση 2001/193/ΕΚ της Επιτροπής σχετικά με τις προσυμβατικές πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στους καταναλωτές από πιστωτές που χορηγούν στεγαστικά δάνεια</p>	

3.8 Διασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (συν.)

<p>Οδηγία 98/27/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών</p>	
<p>Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές</p>	<p>Νόμος 2251/1994 «Προστασία των καταναλωτών», όπως ισχύει</p>

3.9 Διασφάλιση της καταπολέμησης της χρήσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την τέλεση οικονομικών εγκλημάτων

Η διασφάλιση της καταπολέμησης της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την τέλεση οικονομικών εγκλημάτων επιδιώκεται ιδίως μέσω κανόνων που αποσκοπούν:

- στην πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες
- στην πρόληψη και καταστολή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και
- στην πρόληψη και καταστολή της απάτης στη χρήση μέσων πληρωμών.

3.9 Διασφάλιση της καταπολέμησης της χρήσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την τέλεση οικονομικών εγκλημάτων

<p>Οδηγία 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.</p>	<p>Υπό ενσωμάτωση</p>
<p>Οδηγία 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Ιουνίου 1991 για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες</p>	<p>Ν. 2331/1995 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες ποινικές διατάξεις»</p>

4. Βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης

- Αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης
- Αρχή της ελάχιστης εναρμόνισης
- Αρχή της μερικής εναρμόνισης

5. Θεσμικές εξελίξεις

Οι νομικές πράξεις που αφορούν τον ενιαίο χρηματοπιστωτικό χώρο εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία της συναπόφασης μεταξύ Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (άρθρο 251 ΣυνθΕΚ).

Η εμπειρία από τη ρυθμιστική διαδικασία που είχε ακολουθηθεί μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 2000, κατέδειξε τέσσερις βασικές αδυναμίες:

- βραδύτητα μέχρι την τελική υιοθέτηση Οδηγιών ή Κανονισμών,
- έλλειψη ευελιξίας και ανταπόκρισης του κανονιστικού πλαισίου στα διαρκώς μεταβαλλόμενα δεδομένα των αγορών,
- ασάφεια, με αποτέλεσμα σημαντικές διαφοροποιήσεις κατά την ενσωμάτωση των Οδηγιών στις εθνικές έννομες τάξεις, και
- απουσία διακρίσεων μεταξύ γενικών αρχών και λεπτομερών κανόνων εφαρμογής των γενικών αρχών.

5.1 Καθιέρωση μιας ειδικής διαδικασίας έκδοσης νομικών πράξεων του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου

Η διαδικασία Lamfalussy

Η διαδικασία Lamfalussy αφορά την καθιέρωση μιας ειδικής διαδικασίας τόσο ως προς την έκδοση από τα κοινοτικά όργανα των νομικών πράξεων του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου όσο και ως προς την εφαρμογή από τα κράτη μέλη των διατάξεων αυτών των νομικών πράξεων, βάσει μιας προσέγγισης σε 4 επίπεδα. Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο EcoFin και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Μάρτιο του 2001, αρχικά σε ότι αφορά νομικές πράξεις στον τομέα των κινητών αξιών και το 2004 επεκτάθηκε και στον τραπεζικό και ασφαλιστικό τομέα.

Η διαδικασία Lamfalussy περιλαμβάνει τέσσερα επίπεδα:

Επίπεδο 1

Έκδοση οδηγιών με τη μορφή Οδηγίας-πλαισίου και προσδιορισμός με ακρίβεια της φύσης και της έκτασης των εκτελεστικών μέτρων που πρόκειται να υιοθετηθούν στο επίπεδο 2.

Επίπεδο 2

Υιοθέτηση των εκτελεστικών μέτρων, με τη συμβολή των, λεγόμενων, Επιτροπών του Επιπέδου 3 (CESR, CEBS, CEIOPS), υπό μορφή Οδηγίας ή Κανονισμού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Επίπεδο 3

Οι Επιτροπές του Επιπέδου 3 εκδίδουν νομικά μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές, με σκοπό την ομοιόμορφη εφαρμογή των νομικών πράξεων που υιοθετούνται στα επίπεδα 1 και 2.

Επίπεδο 4

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρακολουθεί την έγκαιρη και ορθή ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο των διατάξεων των νομικών πράξεων που υιοθετούνται στα επίπεδα 1 και 2 της διαδικασίας Lamfalussy.

5.1 Καθιέρωση μιας ειδικής διαδικασίας έκδοσης νομικών πράξεων του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου (συν.)

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
Είδος νομικής πράξης	Βασική νομική πράξη	Εκτελεστικά μέτρα	Συστάσεις / Κατευθυντήριες γραμμές
Νομοθέτης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο / Συμβούλιο	Ευρωπαϊκή επιτροπή	CESR/CEBS/ CEIOPS
Υποστηρικτικός μηχανισμός	EBC/ESC/ EIOPC (ως συμβουλευτικές επιτροπές)	EBC/ESC/ EIOPC (ως συμβ. και κανονιστικές επιτροπές) CEBS/CESR/CEI OPS (ως συμβ. επιτροπές)	

5.2 Η προοπτική θεσμοθέτησης υπερεθνικών αρχών για την άσκηση εποπτείας σε φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Τα τελευταία χρόνια και ιδίως μετά την έναρξη λειτουργίας της ευρωπαϊκής νομισματικής ένωσης, έντονος είναι ο διάλογος που έχει αναπτυχθεί αναφορικά με την προοπτική θεσμοθέτησης μιας ή περισσοτέρων υπερεθνικών εποπτικών αρχών του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Επίκεντρο της συζήτησης η επιλογή της καταλληλότερης προσέγγισης μεταξύ:

- της «τομεακής προσέγγισης»,
- της «λειτουργικής προσέγγισης», και
- της «προσέγγισης της πλήρους ενοποίησης των αρχών του χρηματοπιστωτικού συστήματος»

5.2 Η προοπτική θεσμοθέτησης υπερεθνικών αρχών για την άσκηση εποπτείας σε φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (συν.)

Άρθρο 105, παρ. 6 της ΣυνθΕΚ => καθιέρωση της δυνατότητας αναγωγής της ΕΚΤ στο μέλλον σε μια υπερεθνική εποπτική αρχή του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σύμφωνα με την τομεακή προσέγγιση.

Τέσσερα κύρια ζητήματα που ανακύπτουν σχετικά με την προοπτική αυτή:

- έκταση της αναθεώρησης που κρίνεται σκόπιμο να επέλθει στη ΣυνθΕΚ,
- κατηγορίες φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών θα υπόκεινται στην εποπτεία των υπερεθνικών εποπτικών αρχών,
- διάρθρωση της ευρωπαϊκής, ή κατά περίπτωση, ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών του χρηματοπιστωτικού συστήματος, και
- ρυθμίσεις που πρέπει να λάβουν χώρα σε σχέση με την εξυγίανση και εκκαθάριση πιστωτικών ιδρυμάτων, την εγγύηση τραπεζικών καταθέσεων και τον τελικό αναχρηματοδοτικό δανεισμό.

Δ. Η επίδραση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού δικαίου στη διαμόρφωση του ελληνικού

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

- Αυτόνομη πορεία της διαδικασίας της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης στην Κοινότητα με βάση τους στόχους που επιδιώκονται και τις πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί από τα κοινοτικά όργανα.
- Επίδραση ωστόσο στο περιεχόμενο των διατάξεων ενός σημαντικού υποσυνόλου των νομικών πράξεων που συνθέτουν το παράγωγο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό δίκαιο του διεθνούς χρηματοπιστωτικού δικαίου.
- Δύο επίπεδα επιρροής του διεθνούς χρηματοπιστωτικού δικαίου στη διαμόρφωση του ελληνικού:
  - άμεσα, μέσω της υιοθέτησης κανόνων διεθνών οργανισμών και *fora* απευθείας στο ελληνικό δίκαιο, και
  - Έμμεσα, μέσω της επίδρασης που ασκεί το διεθνές στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό δίκαιο (το οποίο στη συνέχεια ενσωματώνεται στο ελληνικό δίκαιο)

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις (συν.)

Οι σημαντικότεροι διεθνείς οργανισμοί και *fora* που δραστηριοποιούνται στο χρηματοπιστωτικό τομέα είναι:

- ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου – Γενική Συμφωνία για τις Συναλλαγές στον Τομέα των Υπηρεσιών (GATS),
- η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία,
- η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF), και
- το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

2. Η Γενική Συμφωνία για τις Συναλλαγές στον Τομέα των Υπηρεσιών

Σκοπός της Συμφωνίας για τις Συναλλαγές στον Τομέα των Υπηρεσιών:

η διαμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου μέσω του οποίου να καταστεί δυνατή η σταδιακή απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου υπηρεσιών με την κατάργηση από τα κράτη-μέλη του ΠΟΕ των κανονιστικών ρυθμίσεων που αυτά έχουν σε ισχύ και το παρεμποδίζουν.

Τέσσερις τρόποι παροχής υπηρεσιών:

- η διασυνοριακή,
- η παροχή υπηρεσιών στο έδαφος ενός μέλους προς χρήστη υπηρεσιών άλλου μέλους,
- μέσω εμπορικής παρουσίας ενός μέλους στο έδαφος άλλου μέλους, και
- η παροχή υπηρεσιών από φορέα παροχής υπηρεσιών ενός μέλους μέσω παρουσίας φυσικών προσώπων ενός μέλους στο έδαφος άλλου μέλους

2. Η Γενική Συμφωνία για τις Συναλλαγές στον Τομέα των Υπηρεσιών (συν.)

Πρώτο Παράρτημα για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες

Συστηματικά, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- ασφαλιστικές υπηρεσίες,
- τραπεζικές υπηρεσίες,
- επενδυτικές υπηρεσίες,
- υπηρεσίες εκκαθάρισης και διακανονισμού,
- προσφορά και μεταβίβαση χρηματοπιστωτικών πληροφοριών και επεξεργασία δεδομένων από πρόσωπα που παρέχουν άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, και
- συμβουλευτικές, διαμεσολαβητικές και βοηθητικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

2. Η Γενική Συμφωνία για τις Συναλλαγές στον Τομέα των Υπηρεσιών (συν.)

- Γενικές δεσμεύσεις των κρατών μελών του ΠΟΕ σε ό, τι αφορά τον χρηματοπιστωτικό τομέα:
  - Ρήτρα του μάλλον ευνοούμενου κράτους
  - Υποχρεώσεις διαφάνειας
- Ειδικές δεσμεύσεις των κρατών-μελών του ΠΟΕ σε ό, τι αφορά τον χρηματοπιστωτικό τομέα:
  - Δυνατότητα άμεσης πρόσβασης
  - Ρήτρα εθνικής μεταχείρισης

3. Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision)

- Συστάθηκε το 1974.
- Μέλη της είναι οι κεντρικές τράπεζες και άλλες τραπεζικές εποπτικές αρχές από τα κράτη μέλη του “Group of Ten-G-10”, την Ελβετία, το Λουξεμβούργο και την Ισπανία

Νομική φύση

- Δεν είναι διεθνής οργανισμός, αλλά μια *de facto* οργάνωση χωρίς νομική προσωπικότητα που λειτουργεί με την υποστήριξη της γραμματείας της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (*Bank for International Settlements*)
- Οι κανόνες που υιοθετούνται από την Επιτροπή της Βασιλείας δεν έχουν νομική δεσμευτικότητα, αλλά αποτελούν γενικές κατευθυντήριες αρχές καλής πρακτικής
- Εντούτοις, η αποδοχή τους από τις τραπεζικές εποπτικές αρχές ανά την υφήλιο είναι εξαιρετικά αυξημένη.

3. Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision) (συν.)

Στόχοι

- διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος
- διαμόρφωση ισοδύναμων όρων ανταγωνισμού κυρίως σε διεθνές επίπεδο αφενός μεν μεταξύ των διεθνώς δραστηριοποιούμενων τραπεζών, και αφετέρου μεταξύ των τραπεζών και των επενδυτικών εταιρειών

Σημαντικές θεματικές στις οποίες έχει εστιάσει το έργο της Επιτροπής της Βασιλείας:

- Κατανομή αρμοδιοτήτων και συνεργασία εποπτικών αρχών
- Προληπτική εποπτεία τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων
- Διαχείριση κινδύνων
- Κανονιστική συμμόρφωση

3. Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision) (συν.)

Το έργο της Επιτροπής της Βασιλείας αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια:

- Capital Accord (1988)
- Amendment of the capital accord in respect of the inclusion of general provisions/ general loan -loss reserves in capital (1991)
- The treatment of the credit risk associated with certain off-balance - sheet items (1994)
- The treatment of potential exposure for off-balance-sheet items (1995)
- Amendment to the capital accord to incorporate market risks (1996)
- Modifications to the market risk amendment (1997)
- New Basel Capital Accord (2004)

4. Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF)

- Συστάθηκε το 1989.
- Μέλη της είναι 31 κράτη, στα οποία περιλαμβάνονται τα κράτη μέλη του “Group of Seven, G-7”, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου

Νομική φύση

- *Δεν είναι διεθνής οργανισμός, αλλά ένα διεθνές forum χωρίς νομική προσωπικότητα που λειτουργεί με την υποστήριξη της γραμματείας του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.*

4. Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) (συν.)

Κύριος στόχος

- Καταπολέμηση χρήσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την τέλεση οικονομικών εγκλημάτων

Έργο

- Καθιέρωση διεθνών προτύπων που αφορούν:
  - την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες: Σαράντα συστάσεις (1990) που θέτουν το βασικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος
  - την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της διεθνούς τρομοκρατίας: Οκτώ ειδικές συστάσεις (2002) για την αντιμετώπιση του προβλήματος που αφορά τη χρηματοδότηση τρομοκρατικών οργανώσεων

5. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

- Συστάθηκε το 1945
- Μέλη του είναι 185 κράτη. Καθεστώς παρατηρητή στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα από το 1999.

Νομική φύση

- Διεθνής οικονομικός οργανισμός που εντάσσεται στην ομάδα των εξειδικευμένων οργανισμών του Ο.Η.Ε.

5. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (συν.)

Σκοπός

- Η προώθηση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας
- Η συμβολή στη διευκόλυνση της επέκτασης και ισόρροπης ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου
- Η παρακολούθηση του διεθνούς συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών με στόχο την προώθηση συναλλαγματικής σταθερότητας
- Η υπό όρους χορήγηση στα κράτη μέλη χρηματοδοτικής ενίσχυσης (αιρεσιμότητα) με στόχο τη διόρθωση των ανισορροπιών στο ισοζύγιο πληρωμών τους
- Η συνδρομή στη δημιουργία ενός πολυμερούς συστήματος για το διακανονισμό των διεθνών πληρωμών ,μεταξύ των κρατών μελών του
- Η παροχή τεχνικής βοήθειας στα οικονομικά ασθενέστερα κράτη μέλη του

6. Lex mercatoria

Ορισμός: κανόνες που διέπουν τις διεθνείς εμπορικές συμβάσεις, μη κρατικής προέλευσης, όπως, ενδεικτικά, οι κανόνες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου ή του Διεθνούς Ινστιτούτου για την ενοποίηση του ιδιωτικού δικαίου (Unidroit).

6. Lex mercatoria

Κανόνες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου που αφορούν τις τραπεζικές συναλλαγές:

- Ομοιόμορφες συνήθειες και πρακτική για τις ενέγγυες πιστώσεις (ICC Uniform Customs and Practice for Documentary Credits, 2007 revision),
- Επίσημοι κανόνες του ΔΕΕ για την ερμηνεία των εμπορικών όρων (Incoterms 2000)
- Διεθνής πρακτική υποχρεώσεων σε αναμονή (International Standby Practices, ISP 98, 1998)
- Ομοιόμορφοι κανόνες ΔΕΕ για τις καλύψεις μεταξύ τραπεζών βάσει ενέγγυων πιστώσεων (ICC Uniform Rules for Bank-to-Bank Reimbursements under Documentary Credits, URR 525, 1996)
- Ομοιόμορφοι κανόνες για τις αξίες (ICC Uniform Rules for Collections, URC 525, 1996).
- Ομοιόμορφοι κανόνες για τις εγγυητικές επιστολές σε πρώτη ζήτηση (ICC Uniform Rules for Demand Guarantees, 1992)